

Jerzy Autuchiewicz

"Czujniej towarzysze, czujniej..." : współzawodnictwo pracy w UB

Pamięć i Sprawiedliwość 8/1 (14), 417-429

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

„Czujniej towarzysze, czujniej...” Współzawodnictwo pracy w UB¹

Aparat bezpieczeństwa od momentu jego utworzenia borykał się z niedoborem wykwalifikowanej kadry. Skutkiem niskiego poziomu wykształcenia ogólnego i zawodowego, dyscypliny i wyrobienia politycznego w połączeniu z chronicznym brakiem kadr oraz dużą liczbą zadań do wykonania były słabe wyniki w pracy funkcjonariuszy. Kierownictwo resortu dokładało starań, aby to zmienić. Przywiązywano wagę do doksztalcania funkcjonariuszy, organizowano im także szkolenia partyjne, mające na celu podniesienie ich morale i świadomości politycznej. Jednocześnie starano się, aby szkolenia nie odciągały ich od obowiązków służbowych, lecz by szły z nimi w parze. W tej sytuacji każdy pomysł, który pomógłby zmobilizować bezpieczeńkę do większej wydajności w pracy, wydawał się dobry.

Jedno z takich rozwiązań podsuwała funkcjonariuszom otaczająca ich rzeczywistość. Od 1947 r. we wszystkich gałęziach przemysłu kwitło współzawodnictwo pracy. Miało być ono remedium na bolączki polskiej gospodarki, za pomocą którego zamierzano zwiększyć wydajność pracy i w rezultacie przyspieszyć rozwój kraju. W istocie chodziło o zdopingowanie ludzi do na wpół niewolniczej pracy. Hasło górnika Wincentego Pstrowskiego: „Kto wyrąbie więcej niż ja”, który zainicjował ruch współzawodnictwa, zostało rychło podjęte przez inne zawody. Podobne współzawodnictwo rozwijano w pozostałych państwach bloku komunistycznego, kopiując wyczyn radzieckiego górnika Aleksieja Stachanowa. Do podejmowania zobowiązań produkcyjnych i przekraczania norm pracy przystąpili – a raczej zostali do tego zmuszeni przez władze – robotnicy, chłopci, a nawet intelektualści. O ile możemy sobie wyobrazić górników rywalizujących w wydobywaniu węgla, murarzy prześcigających się w budowie mieszkań czy nawet pisarzy tworzących swe dzieła na akord, o tyle współzawodnictwo funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa wypadaloby potraktować jako czarny humor, a pomysł taki uznać za ze wszech miar absurdalny.

¹ Tytuł zaczerpnięto z wiersza Andrzeja Mandaliana, *Śpiewam pieśń o walce klasowej*.

Jednak publikowany poniżej dokument potwierdza istnienie w białostockiej bezpiece współzawodnictwa pracy². Znajduje się on w Archiwum Państwowym w Białymstoku, w zespole Komitetu Miejskiego PZPR, w jednostce zatytułowanej „Materiały dotyczące współzawodnictwa pracy funkcjonariuszy WUBP w Białymstoku”, zawierającej dokumenty z lat 1949–1950, m.in. protokoły zebrań Komisji Współzawodnictwa Pracy WUBP w Białymstoku, projekty planów współzawodnictwa pracy poszczególnych wydziałów, plany współzawodnictwa dla wydziałów operacyjnych i nieoperacyjnych, sprawozdania z wyników współzawodnictwa, miesięczne i kwartalne zestawienia wyników pracy poszczególnych wydziałów oraz protokoły przeprowadzonych w wydziałach kontroli, łącznie 162 karty.

Kierownictwo WUBP w Białymstoku podjęło tę inicjatywę prawdopodobnie w odpowiedzi na apele z centrali o wydajniejszą pracę³. Do tej pory nie udało się ustalić, czy współzawodnictwo podejmowano również w innych wojewódzkich urzędach bezpieczeństwa publicznego w kraju, choć wiadomo, że pracowników jednostek usługowych, podległych MBP, nagradzano odznaczeniami „Przodownika Pracy” i „Racjonalizatora Produkcji”⁴. Od jesieni 1949 r. specjalnie powołana Komisja Współzawodnictwa WUBP w Białymstoku opracowywała plan współzawodnictwa dla wszystkich wydziałów tej placówki. Jej członkowie obawiali się, czy współzawodnictwo nie przerodzi się w zwykłą pogoń za punktami. Mimo tych zastrzeżeń rozpoczęto je 1 października 1949 r. Plany współzawodnictwa pracy zostały sporządzone oddzielnie dla wydziałów operacyjnych (czyli I, II, III, IV, V, Śledczego, do spraw Funkcjonariuszy, Personalnego, Szkoleniowego, „A”) oraz dla wydziałów nieoperacyjnych (Kwatermistrzostwa, Zdrowia, Finansowego, Konsumu, Ogólnego, Więziennictwa i do spraw DO⁵). W listopadzie 1949 r. decyzją szefa WUBP w Białymstoku mjr. Teodora Mikusia w ramach współzawodnictwa pracy Wydział VI wszedł do grupy wydziałów operacyjnych⁶. W comiesięcznych sprawozdaniach nadsyłanych do komisji z poszczególnych wydziałów oprócz zdobytych punktów wymieniano również wyróżniających się funkcjonariuszy oraz tych z największą liczbą punktów karnych. Aby zapobiec fałszowaniu wyników, wprowadzono kontrolę współza-

² AP Białystok, KM PZPR, 297, Materiały dotyczące współzawodnictwa pracy funkcjonariuszy WUBP w Białymstoku (w latach 1949–1950), k. 171–333. Szerzej zob. J. Autuchiewicz, *Współzawodnictwo pracy w WUBP w Białymstoku* [w:] *Współzawodnictwo pracy w życiu gospodarczym, społeczno-politycznym i propagandzie PRL*, red. B. Tracz, Katowice 2008.

³ 7 IV 1949 r. w WUBP w Białymstoku odbyła się odprawa z udziałem wiceministra bezpieczeństwa publicznego gen. Konrada Świetlika, podczas której pracę aparatu bezpieczeństwa poddano krytycznej analizie, wskazując m.in., że funkcjonariusze nie pracują z pełnym zaangażowaniem. Szef WUBP w Białymstoku złożył na ręce ministra solenne przyrzeczenie, że kierowany przez niego urząd wywiąże się z zadań. Od tego momentu w białostockiej bezpiece rozpoczęto działania mające na celu wypełnienie podjętych na odprawie zobowiązań (AIPN Bi, 045/514, Protokół odprawy wojewódzkiej, 7 IV 1949 r., k. 121–134).

⁴ Por. AIPN, 4073, MBP, Departament Kadr, Pracownicy cywilni MBP, Odznaki „Przodownik Pracy”.

⁵ Występujący w dokumentach termin Wydział ds. DO był używany na określenie Wojewódzkiego Biura Dowodów Osobistych przy WUBP w Białymstoku.

⁶ AP Białystok, KM PZPR, 297, Projekt planu i punktacji współzawodnictwa pracy dla Wydziału VI WUBP w Białymstoku, 21 XI 1949 r., k. 259.

wodnictwa, która poza wykrywaniem rozbieżności w punktacji lub zaniżania liczby punktów ujemnych wykazała niedorzeczność tkwiącą w samym pomysle współzawodnictwa w bezpiece: prowadzenie rzetelnej punktacji w wydziałach operacyjnych prowadziłyby do dekonspiracji ich pracy. Starano się temu zapobiec, używając w wydziałach (zamiast teczki dokumentującej działalność podlegającą punktacji) zeszytu, w którym odnotowywano przeprowadzenie werbunku, realizacje spraw itp.⁷

Zgodnie z planem pierwszy etap współzawodnictwa pracy w WUBP w Białymstoku, obejmujący okres od października do grudnia, zakończył się 31 grudnia 1949 r. Główna Komisja Współzawodnictwa Wydziałów Operacyjnych WUBP w Białymstoku na posiedzeniu 5 stycznia 1950 r. zobowiązała wydziałowe komisje współzawodnictwa do zestawienia punktacji za ostatni kwartał 1949 r., zaznaczając, że „do podliczenia punktów należy podchodzić sumiennie, tak by nie było różnicy w porównaniu z protokołami komisji kontrolnych”⁸. Po przeprowadzeniu w wydziałach kontroli wyników współzawodnictwa Komisja dokonała zestawienia wyników osiągniętych przez wydziały operacyjne WUBP w Białymstoku. Zachowane źródła wskazują, że w 1950 r. starano się rozpocząć drugi etap współzawodnictwa, brak jest jednak dokumentów potwierdzających, czy rzeczywiście ten pomysł zrealizowano.

Sami funkcjonariusze traktowali współzawodnictwo rozmaicie. Początkowe zainteresowanie zdobywaniem, zwłaszcza indywidualnie, punktów ujemnych i dodatnich zaczęło stopniowo maleć. Dziś pozostaje pytanie, jak współzawodnictwo pracy w bezpiece odczuły jej ofiary, gdyż większa wydajności pracy UB oznaczała wzmożenie represji wobec społeczeństwa.

⁷ *Ibidem*, Protokół kontroli współzawodnictwa pracy w Wydziale III WUBP w Białymstoku, k. 253.

⁸ *Ibidem*, Protokół posiedzenia Głównej Komisji Współzawodnictwa Wydziałów Operacyjnych WUBP w Białymstoku, 4 I 1950 r., k. 287.

1949 wrzesień 29, Białystok – Plan współzawodnictwa pracy dla wydziałów operacyjnych, opracowany przez Komisję Współzawodnictwa WUBP w Białymstoku na podstawie projektów planów sporządzonych przez naczelników wydziałów zgodnie z projektem planu Wydziału V

Praca zawodowa
Wydział I¹

1. Za zrealizowanie sprawy grupowej	+ 22 pkt.
2. Za realizację sprawy doraźnej	+ 10 pkt.
3. Za werbunek rezydenta ²	+ 8 pkt.
4. Aresztowanie szpiega	+ 20 pkt.
5. Za werbunek agenta ³	+ 15 pkt.
6. Za werbunek informatora ⁴ na kompr[omitujących] mater[iałach]	+ 8 pkt.
7. Za werbunek informatora na uczuciach patr[iotycznych]	+ 8 pkt.
8. Za zorganizowanie mieszkania konspirac[yjnego] ⁵	+ 8 pkt.
9. Za zerwanie spotkania z inf[ormatorem] czy agentem	- 2 pkt.

+ 99 (-2)

Wydział II⁶

1. Za zrealizowanie sprawy agencyjnego rozpracowania	+ 25 pkt.
2. Techniczna machinacja 2000 szt. i zdobywanie kompr[omitujących] materiałów 60	+ 10 pkt.
3. Sprawdzenie 1400 osób na jednego pracownika miesięcznie	+ 8 pkt.
4. a) Za opracowanie dokumentów 4800 na jednego pracownika miesięcznie	+ 10 pkt.
b) Wypisanie kart E-14 ⁷ 1500 szt. i uzupełnienie karty E-14 1500 szt. na jednego prac[ownika]	+ 10 pkt.

¹ Wydział I – jednostka UB na szczeblu wojewódzkim, zajmował się działaniami kontrwywiadowczymi.

² Rezydent – do połowy lat pięćdziesiątych jedna z form agentury; rezydent prowadził pracę z kilkoma informatorami (Ł. Kamiński, *Lingua securitatis*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2003, nr 1 (3), s. 209–216).

³ Agent – do połowy lat pięćdziesiątych jedna z form agentury. Agenci byli werbowani do rozpracowania środowisk prowadzących „wrogą działalność”, mogli też otrzymywać do wykonania konkretne zadania operacyjne (*ibidem*).

⁴ Informator – do połowy lat pięćdziesiątych najniższa kategoria agentury. Informatorów werbowano w środowiskach i grupach potencjalnie zagrożonych „wrogą działalnością”; ich zadaniem było jedynie dostarczanie informacji (*ibidem*).

⁵ Mieszkanie konspiracyjne – wykorzystywane przez funkcjonariuszy zazwyczaj do spotkań z agenturą lub do prowadzenia stałej obserwacji (*ibidem*).

⁶ Wydział II był odpowiedzialny za szyfry, archiwum, łączność, perlustrację korespondencji.

⁷ Karta E-14 – podstawowa karta używana w kartotece ogólnoinformacyjnej, wypełniana na podstawie karty operacyjnej.

5. a) Ułożenie kartoteki 3500 szt. i ułożenie do kartoteki – 3500 na jednego pracownika	+ 10 pkt.
b) Za sprawdzenie w kartotece agentury 600 osób i zarejestrowanie 300 teczek personalnych na jednego pracownika	+ 5 pkt.
6. Za werbunek informatora na kompr[omitujących] materiałach	+ 8 pkt.
7. Werbunek informatora na uczuciach patr[iotycznych]	+ 5 pkt.
8. Za zorganizowanie mieszkania konsp[iracyjnego]	+ 8 pkt.
9. Za zerwanie spotkania [z] inform[atorem]	- 2 pkt.
	+ 99 (- 2)

Wydział III⁸

1. Za realizację sprawy grupowej agenturalnego opracowania	+ 25 pkt.
2. Za realizację sprawy doraźnej, prócz za udzielenie pomocy bandom	+ 10 pkt.
3. Za werbunek rezydenta	+ 8 pkt.
4. Za werbunek agenta w bandzie lub z komendy powiatu	+ 20 pkt.
5. Za zdjęcie archiwum nie niżej kompanii niel[egalnej] org[anizacji] lub bandy względnie zdjęcie magazynu broni	+ 15 pkt.
6. Za werbunek informatora na kompr[omitujących] mater[iałach]	+ 8 pkt.
7. Za werbunek informatora na uczuciach patr[iotycznych]	+ 5 pkt.
8. Za zorganizowanie mieszkania konspir[acyjnego]	+ 8 pkt.
9. Za zerwanie spotkania z inf[ormatorem] czy agentem	- 2 pkt.
	+ 99 (- 2)

Wydział IV⁹

1. Za zrealizowanie spr[awy] grupowej agencyjnego rozpracowania	+ 25 pkt.
2. Za każdy przypadkowy areszt ze skierowaniem spr[awy] do sądu lub operatywnego wykorzystania	+ 10 pkt.
3. Za werbunek rezydenta	+ 8 pkt.
4. Za werbunek agenta w konkretnej spr[awie]	+ 20 pkt.
5. Za zrealizowanie sprawy agenturalnego rozpracowania na jedną osobę	+ 15 pkt.
6. Za werbunek informatora na kompr[omitujących] mater[iałach]	+ 8 pkt.
7. Za werbunek informatora na uczuciach patr[iotycznych]	+ 5 pkt.
8. Za zorganizowanie mieszkania konspir[acyjnego]	+ 8 pkt.
9. Za zerwanie spotkania z inf[ormatorem] lub agentem	- 2 pkt.
	+ 99 (- 2)

⁸ Wydział III – odpowiedzialny za zwalczanie podziemia zbrojnego i politycznego.

⁹ Wydział IV – ochrona gospodarki.

Wydział V¹⁰

1. Za realizację sprawy agenturalnego rozpracowania	+ 25 pkt.
2. Za realizację sprawy doraźnej	+ 10 pkt.
3. Za werbunek rezydenta	+ 8 pkt.
4. Za werbunek księdza agenta w ośrodku dyspozycyjnym kleru	+ 20 pkt.
5. Werbunek informatora-księdza	+ 15 pkt.
6. Za werbunek informatora na kompr[omitujących] materiałach	+ 8 pkt.
7. Za werbunek informatora na uczuciach patriotycz[nych]	+ 5 pkt.
8. Za zorganizowanie mieszkania konspiracyjnego	+ 8 pkt.
9. Za zerwanie spotkania z informatorem lub agentem	- 2 pkt.
	<hr/>
	+ 99 (- 2)

Wydział Śledczy¹¹

1. Uzyskanie wyjść w śledztwie na komendanta okręgu, obwodniel[egalnej]org[anizacji] względnie kierowników dywersyjno-szpiegowskich ośrodków	+ 25 pkt.
2. Za uzyskanie wyjścia w śledztwie	+ 10 pkt.
3. Za skierowanie sprawy do sądu i po uzyskaniu wyroku skazującego ze spraw: a) szeptana propaganda b) współpraca z Niemcem c) szeregowi członkowie podziemia d) udzielenie pomocy bandom e) niezameldowanie władzom o przest[ępstwie] itp.	+ 8 pkt.
4. Areszt na podstawie materiałów śledztwa	+ 20 pkt.
5. Skierowanie spraw do sądu i po uzyskaniu wyroku ze spraw: a) sabotaż b) przestępstwo gospodarcze c) szpiegostwo d) dowódcy nielegalnych org[anizacji] e) przestępstwa z dekretu z dn. 5 VIII [19]49 ¹²	+ 15 pkt.
6. Za uzyskanie doniesienia wartościowego z wyjściem ewentualnie z perspektywą zdjęcia dowodów rzeczowych	+ 8 pkt.
7. Zawerbowanie agenta celnego ¹³	+ 5 pkt.
8. a) Za skierowaną sprawę do wydziału operatywnego wraz z podejrzanym celem wykorzystania operatywnego	+ 3 pkt.

¹⁰ Wydział V – sprawy społeczno-polityczne i Kościół katolicki.

¹¹ Wydział Śledczy prowadził śledztwa na podstawie materiałów zgromadzonych przez inne wydziały operacyjne, przygotowywał akt oskarżenia oraz kierował sprawy do prokuratury.

¹² Dekret o ochronie wolności sumienia i wyznania z 5 VIII 1949 r., „Dziennik Ustaw” 1949, nr 45, poz. 335. Umożliwił aresztowania księży.

¹³ Agent celny – umieszczony w aresztach lub więzieniach.

- b) Uzyskanie wyjść na wtyczki w org[anach] b[ezpieczeństwa] p[ublicznego] i przekazanie materiału do Wydz[iału] ds. Funkcjonariuszy + 5 pkt.
9. Za zwrócenie sprawy do uzupełnienia przez naczelnika wydziału, szefa urzędu lub prokurat[ora] - 2 pkt.
-
- + 99 (- 2)

Wydział ds. Funkcjonariuszy¹⁴

1. Wykrycie wtyczki w org[anach] b[ezpieczeństwa] p[ublicznego] + 25 pkt.
  2. Przeprowadzenie dochodzenia w poważniejszej sprawie i sporządzenie raportu do szefa WUBP lub MBP ewentualnie wyjście w śledztwie + 10 pkt.
  3. Skierowanie sprawy do sądu i uzyskanie skazującego wyroku w sprawach:
    - a) zabójstwo
    - b) kradzież
    - c) pijaństwo i inne + 8 pkt.
  4. Aresztowanie na podstawie śledztwa, prócz współpracy z wrogiem + 20 pkt.
  5. Zakończenie śledztwa i skierowanie sprawy do sądu po uzyskaniu wyroku ze spraw:
    - a) współpraca z wrogiem (WiN, NSZ i inne)
    - b) współpraca z Niemcami
    - c) nadużycie władzy i inne na większą skalę + 15 pkt.
  6. Przeprowadzenie dochodzenia w sprawie zleconej przez Wojsk[ową] Prok[uraturę] Rej[onową] przeciwko pracownikowi UBP, zakończonej aktem oskarżenia lub umorzeniem + 8 pkt.
  7. Sporządzenie zwykłego raportu na podstawie materiałów dochodzenia i zatwierdzenie go przez szefa WUBP + 5 pkt.
  8. Za załatwienie spraw przez przeprowadzenie dochodzenia dla innych jednostek na zamówienie + 8 pkt.
  9. Za zwrócone sprawy do uzupełnienia przez naczelnika wydz[iału], szefa urzędu lub prokuratora - 2 pkt.
-
- + 99 (- 2)

Wydział Personalny

1. Za przyjęcie do pracy lekarza lub inżyniera + 25 pkt.
2. Za przyjęcie do pracy buchaltera, siostry szpitalnej lub technika + 10 pkt.
3. a) Za wykrycie przez K[ontrolę] S[pecjalną] współpracy z Niemcami lub wrogimi środowiskami + 10 pkt.
- b) Za przekazanie materiałów uzyskanych przez K[ontrolę] S[pecjalną] do wydziałów operacyjnych + 6 pkt.

¹⁴ Wydział ds. Funkcjonariuszy – odpowiedzialny za kontrwywiad wewnętrzny.

4. a)	Za skierowanie do pracy na stanowisko operatywne	+ 5 pkt.
b)	Za skierowanie do pracy na inne województwo na żądanie MBP	+ 5 pkt.
c)	Za terminowe sprawozdanie	+ 5 pkt.
d)	Za skierowanie do pracy wartownika lub pracownika biurowego	+ 3 pkt.
e)	Za skierowanie do pracy na stanowisko kontraktowe	+ 2 pkt.
5.	Za wysunięcie ze starszego referenta na kierownika sekcji	+ 10 pkt.
6.	Za wysunięcie na stanowisko naczelnika, względnie szefa lub zastępców	+ 15 pkt.
7.	Za jeden zatwierdzony awans oficerski	+ 2 pkt.
8.	Za zakończenie z wnioskiem dodatnim K[ontrolni] S[pecjalnej] ponad 10 sztuk miesięcznie po	+ 1 pkt.
9.	Za każdy niezatwierdzony przez MBP wniosek awansowy lub odznaczeniowy	- 2 pkt.
		<hr/>
		+ 99 (- 2)

Wydział Szkoleniowy

1. a)	Za wykonanie miesięcznego planu w szkole WUBP bez opóźnienia	+ 10 pkt.
b)	Za zorganizowanie imprezy sportowej z udziałem drużyny zamiejscowej	+ 15 pkt.
2.	Za wyjazd kontrolny do PUBP ponad dwa (obowiązkowe przygotowanie referatu, prasówki, wieczorku dyskusyjnego)	+ 10 pkt.
3.	Za seans filmowy ponad liczbą miesięczną cztery	+ 8 pkt.
4. a)	Za zorganizowanie wieczorków dyskusyjnych w szkole WUBP lub urzędzie ponad 2 w miesiącu, za każde dalsze	+ 10 pkt.
b)	Za dodatkowe wykłady, seminaria i konsultacje dane poza planem miesięcznym, jeśli ogólna ilość przekroczy osiem	+ 10 pkt.
5. a)	Za zorganizowany trening sportowy obejmujący ponad 10 osób	+ 8 pkt.
b)	Za każdą wizytację w szkole średniej ponad normę 3 razy w miesiącu	+ 7 pkt.
6.	Za punktualne wydawanie gazetki ściennej raz w miesiącu	+ 5 pkt.
7.	Za napisanie trzech stron maszynopisu konspektu dla szkoły WUBP, który posłuży jako pomoc kursantom	+ 8 pkt.
8. a)	Za zorganizowanie imprezy sportowej międzywydziałowej	+ 5 pkt.
b)	Za zorganizowanie we właściwym czasie odprawy z prelegentami wykładającymi na wydziałach	+ 3 pkt.
9.	Za jeden wypadek naruszenia dyscypliny w szkole WUBP, który znajdzie swoje odbicie w jakimkolwiek rozkazie	- 2 pkt.
		<hr/>
		+ 99 (- 2)

Wydział „A”¹⁵

1. a)	Za przeprowadzenie wywiadów, na jednego pracownika miesięcznie ponad 90	+ 15 pkt.
	b) Za przekazanie informatora do wydziału operatywnego na ich żądanie	+ 10 pkt.
2.	Za zdobycie materiałów kompromitujących na księdza, na podstawie których można byłoby zawerbować lub aresztować	+ 15 pkt.
3. a)	Za aresztowanie osoby poszukiwanej przez P[oufny] P[rzegląd] I[nwigilacyjny]	+ 15 pkt.
	b) Za konwojowanie aresztowanego (od osoby)	+ 5 pkt.
4.	Za werbunek rezydenta	+ 8 pkt.
5.	Za werbunek inform[atora] na kompr[omitujących] materiałach	+ 10 pkt.
6.	Za werbunek inform[atora] na uczuciach patriotycznych	+ 7 pkt.
7.	Za zorganizowanie mieszkania konspir[acyjnego]	+ 8 pkt.
8.	Za ustalenie kontaktu	+ 6 pkt.
9.	Zerwanie spotkania lub nieustalenie kontaktu	- 2 pkt.

+ 99 (- 2)

Dyscyplina

ogólny plan dla WUBP

1. a)	Spóźnienie się do pracy do 5 minut	- 5 pkt.
	b) Po pięciu minutach	- 10 pkt.
2.	Za opuszczenie urzędu bez adnotacji w książce kontroli	- 2 pkt.
3.	Zakończenie pracy przed godz. 16.00	- 5 pkt.
4.	Za każdy dzień aresztu (dyscyplinarnie)	- 3 pkt.
5.	Za otrzymanie nagany lub upomnienia z umieszczeniem w rozkazie karnym	- 5 pkt.

- 30 pkt.

Praca społeczna i kult[uralno]-oświatowa

1. a)	Wygłoszenie referatu na zebraniu P[odstawowej] Org[anizacji] Partyn[ej]	+ 5 pkt.
	b) Wygłoszenie referatu w innym wydziale (na podstawie opracowanych tez)	+ 8 pkt.
2.	Udział w dyskusji nad referatem	+ 2 pkt.
3.	Napisanie artykułu do gazetki ściennej z życia urzędu	+ 5 pkt.
4. a)	Należyte wygłoszenie przeglądu prasowego	+ 3 pkt.
	b) Nieodpowiednie przygotowanie się	- 5 pkt.
5.	Za opuszczenie jednej godz. lekcyjnej w szkole ogólnokształcącej bez uzasadnionej przyczyny	- 3 pkt.
6.	Za nieuzasadnioną nieobecność na zajęciach pol[ityczno]-wych[owawczych]	- 5 pkt.

¹⁵ Wydział „A” – odpowiedzialny za obserwację zewnętrzną i wywiady o osobach.

Jerzy Autuchiewicz

7. Za udział w zespole amatorskim w czasie oficjalnego występu (recytacja, chór lub zespół dramatyczny)	+ 10 pkt.
8. Za występ w wieczorku dyskusyjnym (czytanie urywków prozy, omówienie książki, recytacja, odczyt)	+ 8 pkt.
9. Za zorganizowanie wycieczki wydziałowej z udziałem ponad 15 osób	+ 15 pkt.
	+ 56 (-13)

Wychowanie fizyczne

1. Za czynny udział w rozgrywkach w drużynie piłki nożnej lub ręcznej z zespołami innych zrzeszeń i drużynami pozamiejscowymi	+ 10 pkt.
2. Za czynny udział w rozgrywkach w drużynie piłki nożnej lub ręcznej pomiędzy kołami	+ 8 pkt.
3. Za czynny udział w jednym treningu piłki nożnej lub ręcznej	+ 2 pkt.
4. Za czynny udział w jednym treningu lekkoatletycznym i sportach zimowych	+ 4 pkt.
	+ 24

Kontrolowanie pracy w ramach współzawodnictwa i punktacja (plusy i minusy) należą do kompetencji [powołanej] w tym celu komisji wydziałowej w składzie trzech osób na podstawie dokumentacji przedkładanej kolektywowi do oceny na kolejnych zebraniach Podst[awowej] Org[anizacji] Part[yjnej].

Członkowie: [Franciszek] Miądowicz
[Stanisław] Bednarski

Przewodniczący Komisji
Współzawodnictwa Pracy
[Konstanty] Bezpokojew^a

W dniu 29 IX [19]49 r. powyższy plan został przedłożony egzekutywie komitetu zakładowego part[yjnej] org[anizacji] przy WUBP w Białymstoku, po przedyskutowaniu został zatwierdzony w dziewięciu pozycjach z uwidocznioną punktacją¹⁶.

Źródło: AP Białystok, KM PZPR, 297, k. 207–212, oryginał, mps.

---

^a *Poniżej nieczytelny podpis odręczny.*

¹⁶ Na posiedzeniu Komisji Głównej Współzawodnictwa WUBP w Białymstoku 13 XII 1949 r. do powyższego planu zostały wniesione poprawki. Dla Wydziału Śledczego pozycja 3 brzmiała: Za skierowanie sprawy do sądu i po uzyskaniu wyroku skazującego ze spraw z Wydziału Śledczego; podpunkty a–e po 6 punktów, dodano podpunkt: za każdą sprawę z referatów śledczych 2 punkty; pozycja 9: Za zwrócenie sprawy do uzupełnienia przez naczelnika wydziału, szefa urzędu lub prokuratora w sprawach przekazywanych z wydziału oraz referatów śledczych PUBP. W Wydziale ds. Funkcjonariuszy zmieniono punktację: w pozycji 5 na 16 punktów, w pozycji 6 na 10 punktów, w pozycji 7 na 2 punkty; pozycja 9 otrzymała brzmienie: Za zwrócone sprawy do uzupełnienia przez naczelnika wydziału, szefa urzędu lub prokuratora, albo złożenie wniosku przez szefa na raporcie wystosowanym przez wydział. W Wydziale Personalnym pozycja 9 otrzymała brzmienie: Za każdy niezatwierdzony przez MBP wniosek awansowy lub odnaczeniowy oraz za niewłaściwe skierowanie pracownika do poszczególnego wydziału bez perspektywy na przyszłość. Wydział Szkoleniowy – pozycję 9 zmieniono na: a) za niewykonanie miesięcznego planu lekcyjnego w szkole WUBP; za każde 2 godziny zerwane –2; b) za niezrealizowanie wyjazdu kontrolnego po linii szkolenia zawodowego, politycznego i ogólnego –2.

1950 styczeń 17, Białystok – Zestawienie wyników współzawodnictwa pracy w wydziałach operatywnych WUBP w Białymstoku za IV kwartał 1949 r.

Ogólny wynik									
Lp.	Miejsce	Wydział	Ogólna ilość pkt. dodatnich	Pkt. dodatnie na 1 osobę	Miejsce	Wydział	Pkt. ujemne za pracę zawodową i dyscyplinę	Pkt. ujemne na 1 osobę	
Gr. „A”									
1	3	I	1223	61	1	I	101	5	
2	1	III	1371	85	4	III	274	17	
3	4	IV	1337	38	2	IV	226	6	
4	2	V	1450	61	3	V	304	12	
Gr. „B”									
1	1	II	1253	47	3	II	61	2	
2	2	„A”	1111	46	2	„A”	49	2	
3	4	Śledczy	970	57	5	Śledczy	50	3	
4	6	S/F ¹	834	119	6	S/F	20	3	
5	3	Personalny	984	65	4	Personalny	38	2,5	
6	5	Szkoleniowy	950	95	1	Szkoleniowy	14	1,4	
Praca zawodowa									
Lp.	Miejsce	Wydział	Przeciętna ilość pracowników	Punkty dodatnie	Punkty ujemne	Ogólna ilość pkt. dodatnich	Punkty dodatnie na 1 osobę		
Gr. „A”									
1	2	I	20	1018	86	922	46		
2	1	III	16	1293	202	1091	68		
3	3	IV	35	1249	186	1063	30		
4	4	V	24	748	280	468	20		

¹ Wydział do spraw Funkcjonariuszy.

Gr. „B”							
1	5	II	27	1091	40	1051	39
2	6	„A”	24	951	44	907	38
3	4	Śledczy	17	847	10	837	49
4	1	S/F	7	751	20	731	104
5	3	Personalny	15	798	38	760	50
6	2	Szkoleniowy	10	524	14	510	51

Dyscyplina				Praca kult.-oświatowa				Wychowanie fizyczne			
Lp.	Miejsce	Wydział	Punkty ujemne	Miejsce	Wydział	Pkt. dodatnie]	Pkt. ujemne	Miejsce	Wydział	Wynik	
Gr. „A”											
1	1	I	15	4	I	43	–	2	I	158	
2	4	III	72	3	III	62	–	3	III	16	
3	3	IV	40	2	IV	88	–	4	IV	–	
4	2	V	24	1	V	110	–	1	V	592	
Gr. „B”											
1	3	II	21	4	II	118	5	2	II	44	
2	2	A	5	2	A	136	5	5	A	24	
3	4	Śledczy	40	5	Śledczy	89	–	3	Śledczy	34	
4	1	S/F	–	6	S/F	83	–	6	S/F	–	
5	1	Person[alny]	–	1	Person.	160	–	4	Person[alny]	26	
6	1	Szkol[eniowy]	–	3	Szkol.	119	–	1	Szkol[eniowy]	307	

Źródło: AP Białystok, KM PZPR, 297, k. 180–181, oryginał, rkps.

Jerzy Autuchiewicz (ur. 1980) – historyk, pracownik Referatu Badań Naukowych, Dokumentacji i Zbiorów Bibliotecznych Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Białymstoku. Zajmuje się problematyką środowisk twórczych w PRL.